

לרפואה אלעד צפירי בן דנה

הלכה ברורה

הסכום מבואר

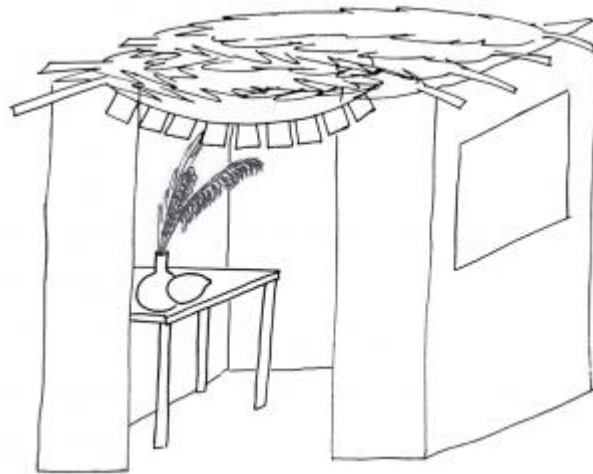
סוכה

עורך: שייקה שפירא
יועץ: הרב שלמה מן ההר זצ"ל

החוברת מוקדשת לרפואתו של אלעד צפירי בן דנה
נודה לציבור המורים והילדים שיתפללו לרפואתו השלמה במהרה
© כל הזכויות שמורות

תוכן העניינים

2	המקור
3	פרק א' – בניית הסוכה
9	פרק ב' – הישיבה בסוכה
13	פרק ג' – ארבעת המינים

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, משה ואהרן, דוד ושלמה הוא
יברך וירפא את החולה
אלעד צפריר בן דנה,

הקדוש ברוך הוא ימלא רחמים עליו להחלימו ולרפאתו ולהחזיקו
ולהחיותו, וישלח לו מהרה רפואה שלמה מן השמים לרמ"ח אבריו ושס"ה
גידיו בתוך שאר חולי ישראל,
רפואת הנפש ורפואת הגוף, השתא בעגלא ובזמן קריב, ונאמר אמן:

בַּסֶּכֶת תֵּשְׁבוּ, שִׁבְעַת יָמִים

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר:
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסִּכּוֹת שִׁבְעַת
יָמִים לַה': בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת עֲבָדָה לֹא
תַעֲשׂוּ...

בַּסֶּכֶת תֵּשְׁבוּ, שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֶזְרַח
בְּיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ, בַּסֶּכֶת: לְמַעַן יֵדְעוּ
דַּרְתֵיכֶם כִּי בַסִּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

ויקרא כג - מד

וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן - 'רִאשׁוֹן לַחֲשׁבוֹן עוֹנוֹת'.
בְּנֵהוּג שִׁבְעוֹלָם אָדָם יוֹצֵא זְכָאִי בְדִין, זַחַה עֲלִיו דַּעַתּוֹ וּלְבוֹ
שִׁמְחָה רַבָּה; אוֹכֵל וּשׁוֹתָהּ וּמְבַלָּה בְנַעֲיָמִים וּפּוֹרֵק מֵעֲלִיו
מִקְצַת מִיָּגִיעוֹ; אֲבָל יִשְׂרָאֵל אֵינָם כֵּן, אֲלֹא כִּיוּן שִׁיִּצְאוּ
זְכָאִים בְּדִין אַחַר יוֹם הַכִּיפּוֹרִים, מִיַּד מִתְחִילִים לַהֲתִייֵגַע
בְּמִצּוֹת אֱלֹהֵיהֶם וְאֵינָם פְּנוּיִים לְשִׁמְחָה עַד שֶׁבָּא חַג
הַסִּכּוֹת בַּחֲמִישָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי.

ויקרא רבה ל

פרק א'

סוכה

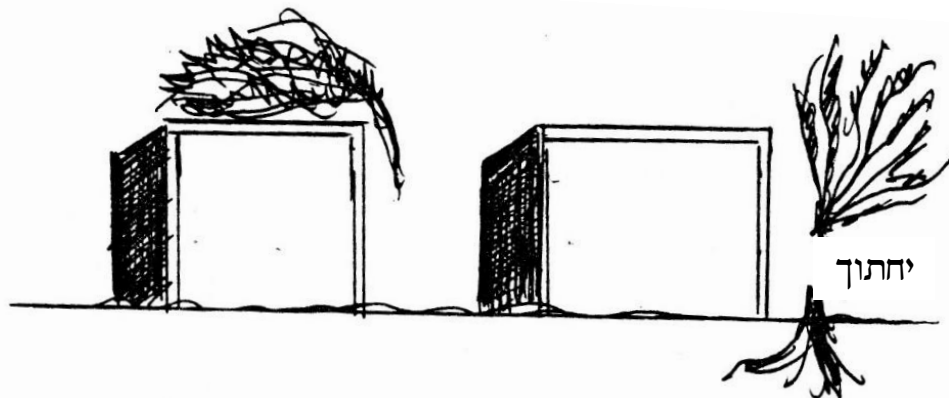
א.

אין עושים סוכה אלא מגידולי קרקע אחר שנתלשו. בצמח מטפס מותר לסכך רק בתנאי, שיחתוך את הענפים מהגזע, ויסכך לשם סוכה. אם סיכך כשהיה מחובר, סוכתו פסולה.

ב.

ואם סיכך ורק אחר כך חתך ענפיו פסול, משום 'תעשה, ולא מן העשוי', אלא קודם יחתוך ואחר כך יסכך.

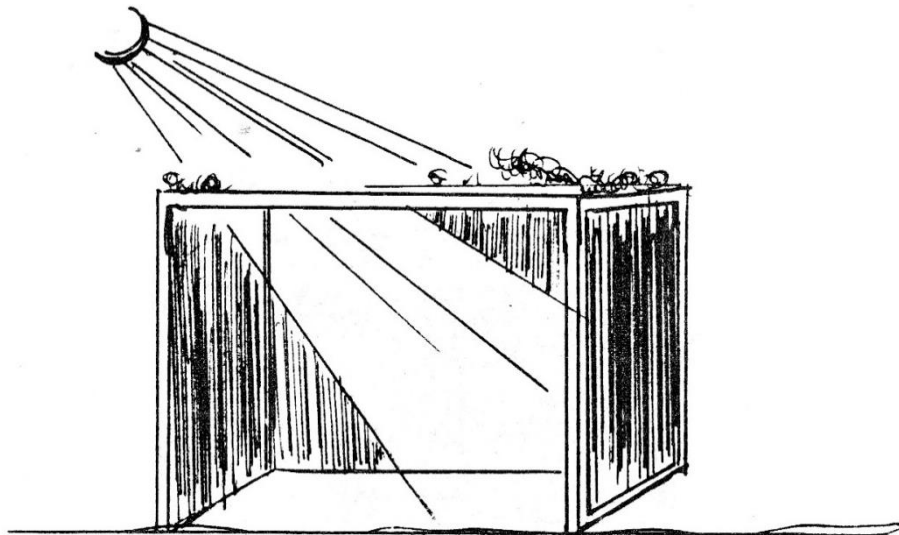

שלב ב: יסכך

שלב א: יחתוך

ג.

הסכך צריך להיות מרובה וסמיק, שיהיה הצל אשר בתוך הסוכה מרובה על החמה, ואם היה הסכך דליל עד שחמתה מרובה מצילתה פסול.

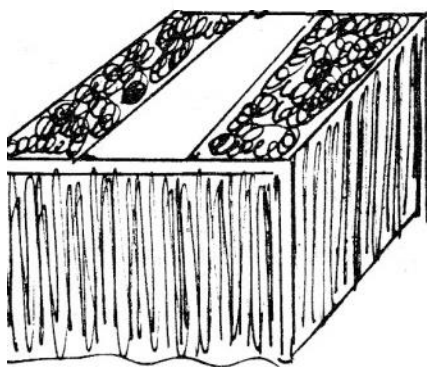

פסול

ד.

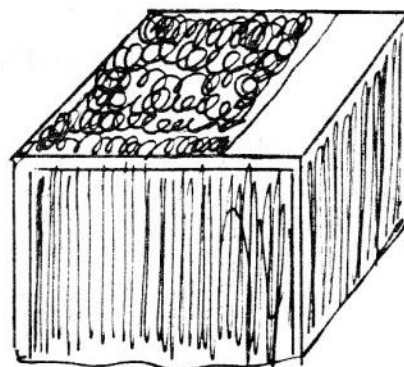
וכן אם היה בסכך רווח של שלושה טפחים בין באמצע ובין בצד הסמוך לדפנות, פסול.

3 טפחים

פסול

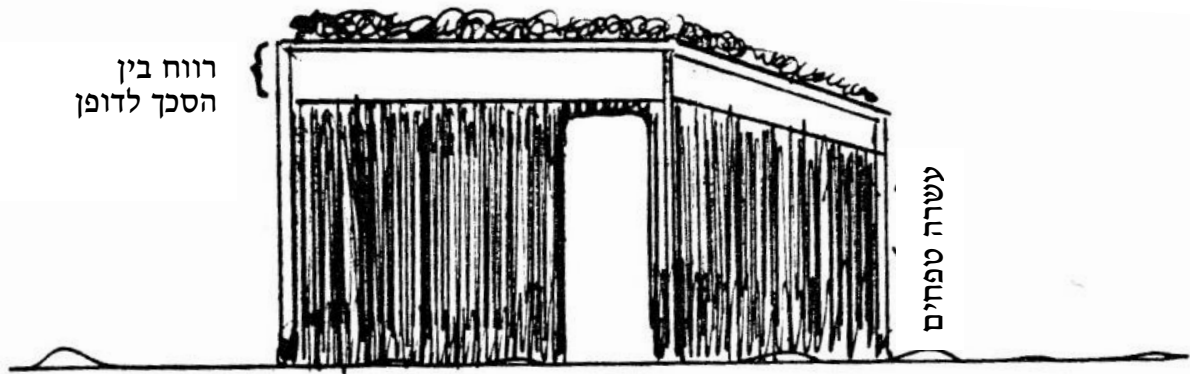
3 טפחים

פסול

ה.

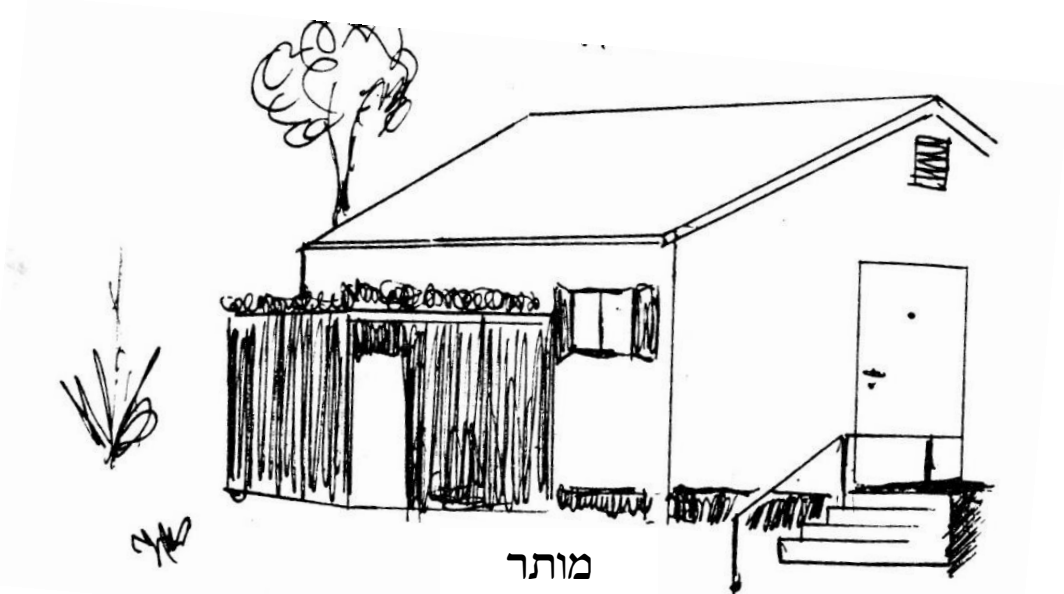
אבל אם הסוכה כולה מכוסה, אלא שיש רווח בין הסכך לדופן מלמעלה למטה, הסוכה כשרה, ובלבד שיהיה גובה הדופן עשרה טפחים כהלכתו.

מותר

ו.

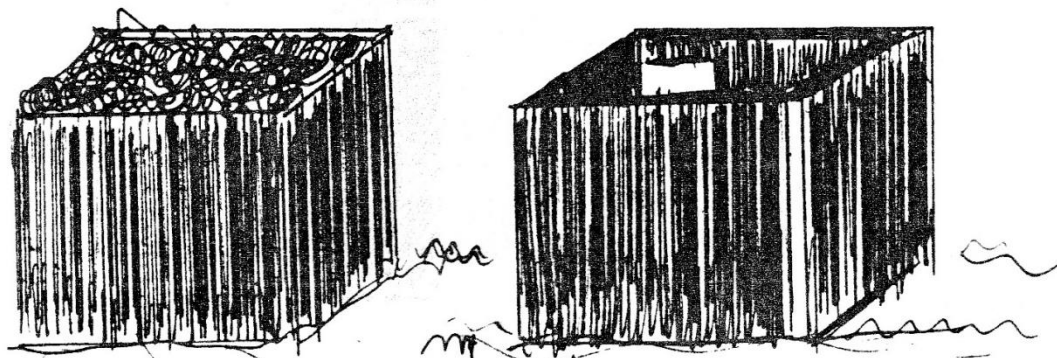
כל הדברים הפוסלים את הסכך אינם פוסלים את הדפנות. לכן מותר לעשותן מחובר, ושלא מגידולי קרקע, כגון קירות בטון של הבית, ברזלים וכד'.

מותר

ז.

בתחילה יש להכין את דפנות הסוכה, ורק אחר כך מעלין את הסכך. אבל לא יסכך ואחר כך יכין את הדפנות. ואם עשה כך יש מי שפוסל, לכן יוריד את הסכך ויעלהו שוב אחרי שגמר לבנות את הדפנות.

שלב ב: סכך

שלב א: דפנות

שלא כמידת ישראל מידת כל אדם. מידת כל אדם, שכשהוא יושב בביתו תחת צל קורתו, לבו בוטח עליו ואינו מתיירא; כיוון שהוא יוצא חוץ לביתו, נתמעט ביטחונו ומתחיל להתיירא. אבל ישראל אינם כן, אלא כל השנה כולה כשהם יושבים בבתיהם הם מפחדים שמא ירום לבבם וישכחו את ה' עושיהם; כיוון שמגיע חג הסוכות ויוצאים מבתיהם ובאים תחת צל סוכותיהם, מתמלא לבם ביטחון, אמונה ושמחה – הרי עכשיו לא בצל קורתם הם חוסים, אלא בל אמונתו וביטחונו של הקב"ה הם חוסים: וכל החוסה בצל כנפי השכינה אין לו מורא כלל אלא שמחה.

משל לאדם שמסתגר בביתו מפחד הליסטים, אפילו נועל ביתו במנעולים חזקים עדיין הוא שורה בפחד, שמא יפרצו הליסטים את המנעולים ויבוא בסכנה; כיוון שהוא שומע את קול המלך מבחוץ, המלך בא ופמלייתו עימו והוא קורא אליו: צא מחדריך ובוא אלי! מיד הוא פותח את ביתו ויוצא בשמחה להלוות אל המלך. כל מקום שהמלך שם, אין הליסטים מצויים שם, והרי הוא הולך עם המלך לכל מקום שהוא מוליכו ואין הביטחון והשמחה זזים ממנו אפילו שעה אחת.

ספר התודעה

ח.

הסוכה כשרה ב - 4 דפנות, ב- 3 דפנות, ב- 2 דפנות וחלק
מן הדופן השלישית. סימן לדבר במילה ס - כ - ה

לסוכה יש ארבע דפנות

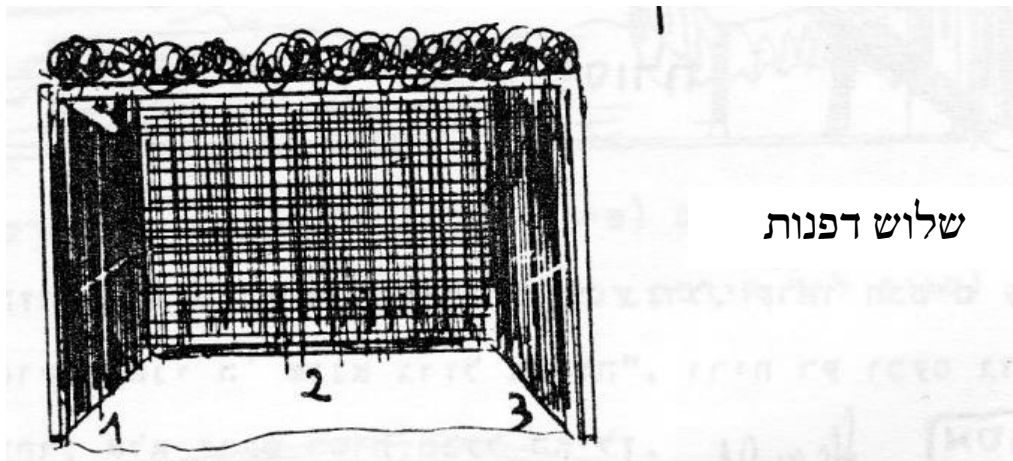
ס

לסוכה יש שלוש דפנות

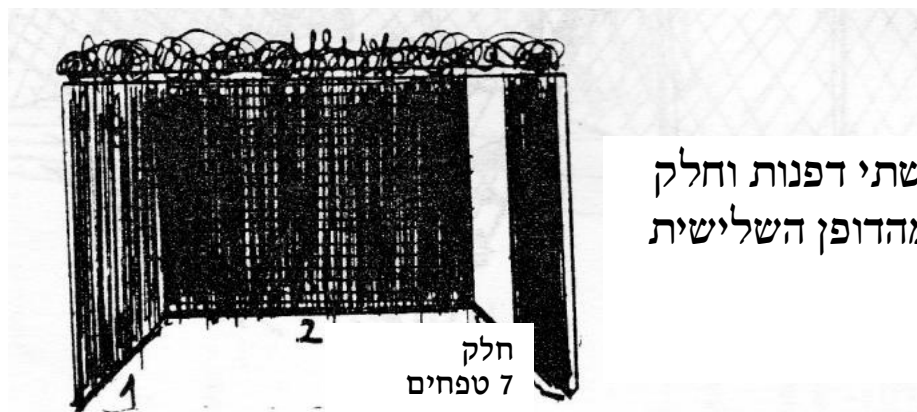
כ

לסוכה יש שתי דפנות וחלק מהדופן השלישית

ה

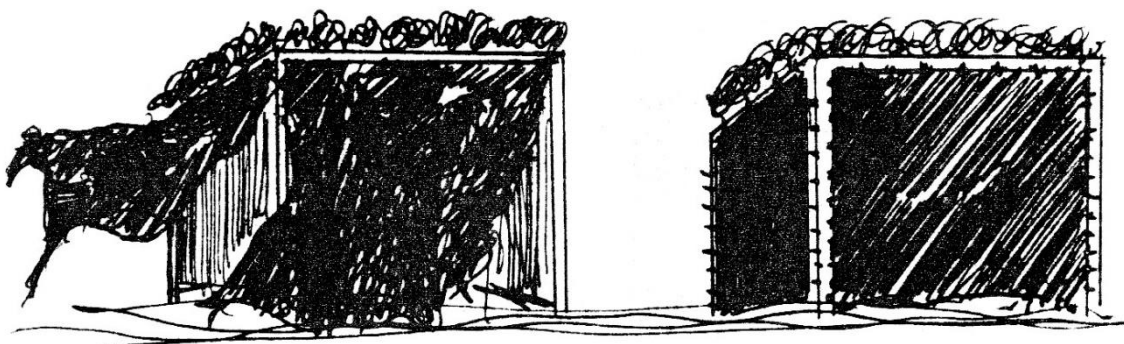
אבל, הואיל ואין בני אדם בקיאים באיזו צורה הסוכה
כשרה במקרה של שתי דפנות וחלק מהדופן השלישית,
יקפיד לעשות סוכה שיהיו בה לפחות, שלוש דפנות
שלמות.

שתי דפנות וחלק
מהדופן השלישית

ט.

עשה דופן משמיכה המתנדנדת ברוח, הסוכה פסולה. אלא צריכה השמיכה להיות קשורה היטב, למעלה, למטה ובאמצע, שלא תתנדנד כי אם תינתק השמיכה סוכתו תיפסל. וגם עם זה נהגו להתרחק שלא לעשות בשמיכות בלבד.

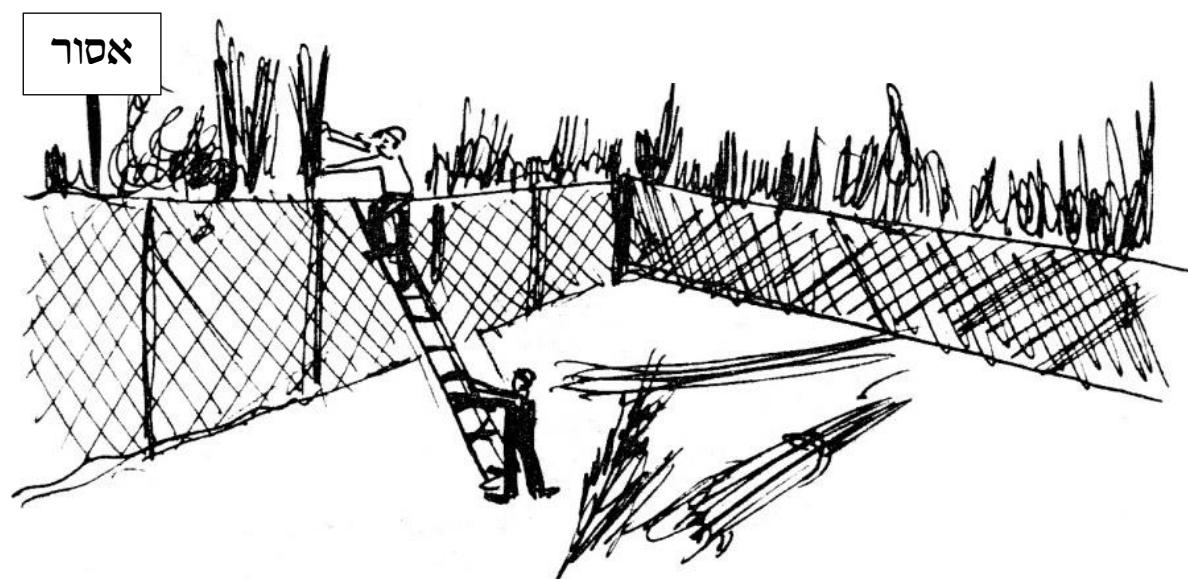

פסולה

מותרת

י.

יש להיזהר שלא לסכך את הסוכה בסכך גזול. קראו חכמים על זה את הפסוק: "כִּי אֶנִּי ה' אֱהָב מְשֻׁפֵּט שֵׁנָא גָזַל בְּעוֹלָה" ישעיהו סא, ח. וריח רע וכעס גדול עולה מסוכתו, אלא יבקש רשות מבעל האילן.

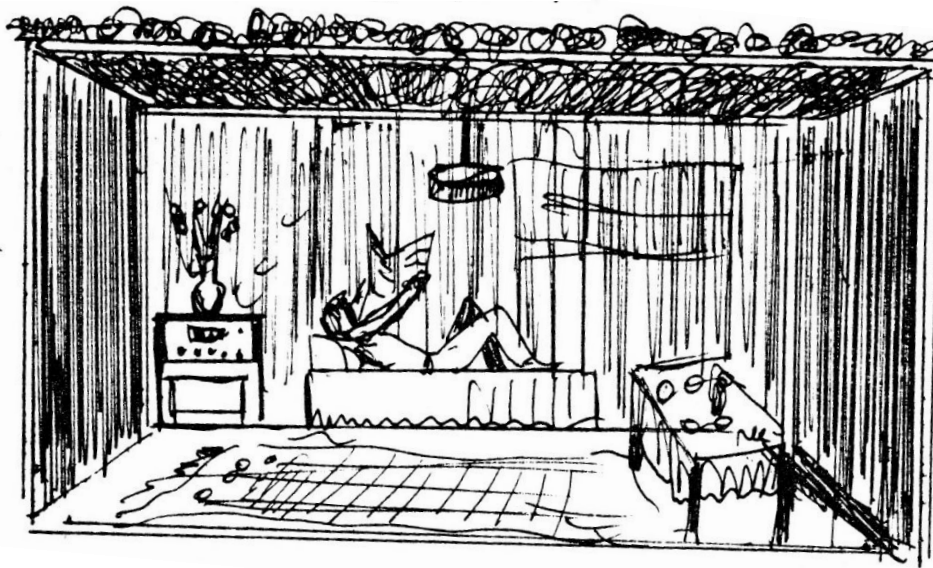
אסור

ישיבה בסוכה

פרק ב'

א.

'בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ, שִׁבְעַת יָמִים' אמרו חכמים תֵּשְׁבוּ כַעֲיִן תְּדוּרוֹ. מִכֵּאן לַמִּדּוֹ, שִׁכַל מַה שְּׂאֵדָם עוֹשֶׂה כְּרֹגִיל בְּבֵיתוֹ, חַיִּיב לַעֲשׂוֹת בַּשִּׁבְעַת יָמֵי הַחֵג בְּסוּכּוֹתוֹ. אוֹכֵל, שׁוֹתָה, יֹשֵׁן, לוֹמֵד, קוֹרֵא וּמְבַלֵּה בְּסוּכָה.

ב.

אסור לאכול לחם (פיתה עם פלאפל) אפילו דרך ארעי מחוץ לסוכה כגון ליד קיוסק וכד'.

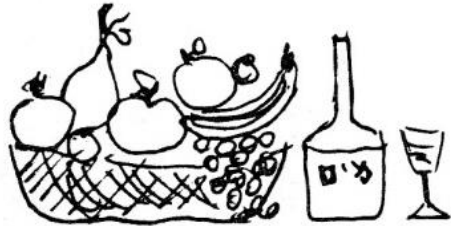

אסור

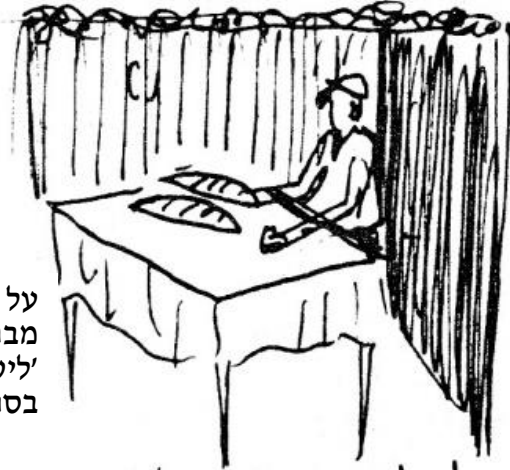
ג.

פירות ושתיית מים פטורים מסוכה, בעוגה יש מחמירים, כל זה אם אוכל ושותה דרך ארעי. אבל אם הסבו במסיבת רעים, דהיינו כ'אכילת דרך קבע', אפילו אם לא אכלו כלום, חייבים בסוכה, אלא שלא נהגו לברך ברכת 'לישב בסוכה', אלא רק אם אוכל.

מים ופירות פטורים מהסוכה

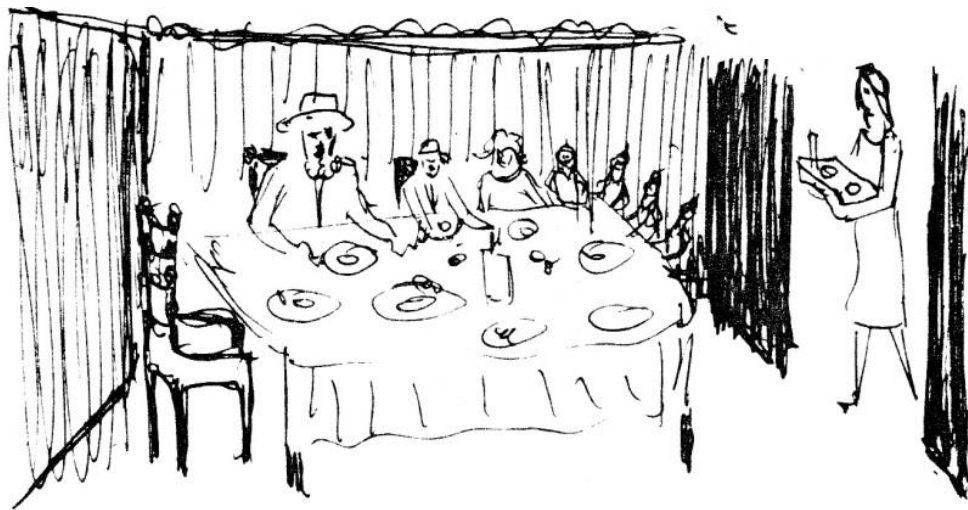

על לחם
מברך
'לישב
בסוכה'

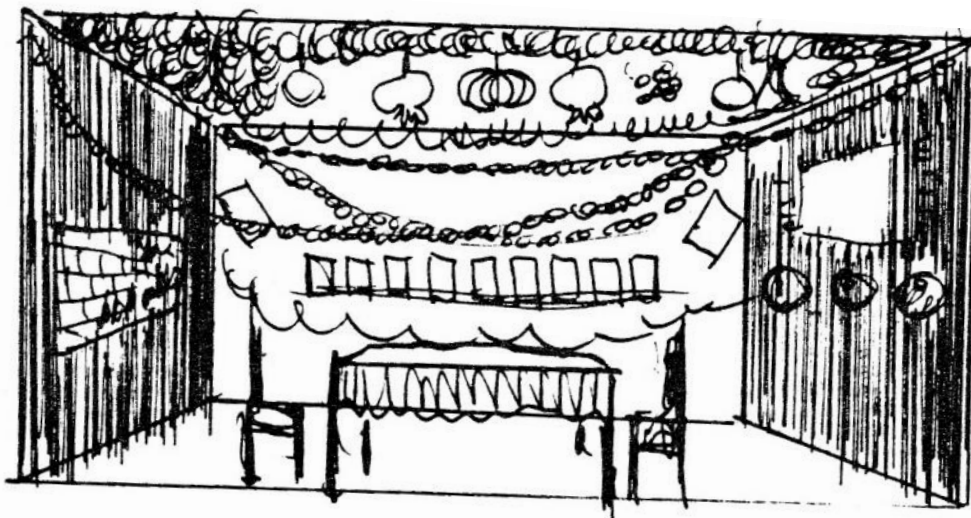
ד.

סוכה היא מצווה שהזמן גרמא, לכן אישה פטורה מסוכה, אבל ילד שהגיע לגיל שאינו כרוך אחר אמו ויכול ללכת אחר אביו, חייב בסוכה כמו מבוגר. חייב אדם לעשות סוכה מרווחת, שיימצא בה מקום לו ולכל בניו, ואם לא עשה כן, מנע מהם מצווה. למה הדבר דומה? למי שאינו קונה תפילין לילדיו שהגיעו לזמן הנחת תפילין, ולמי שלא מלבישם ציצית.

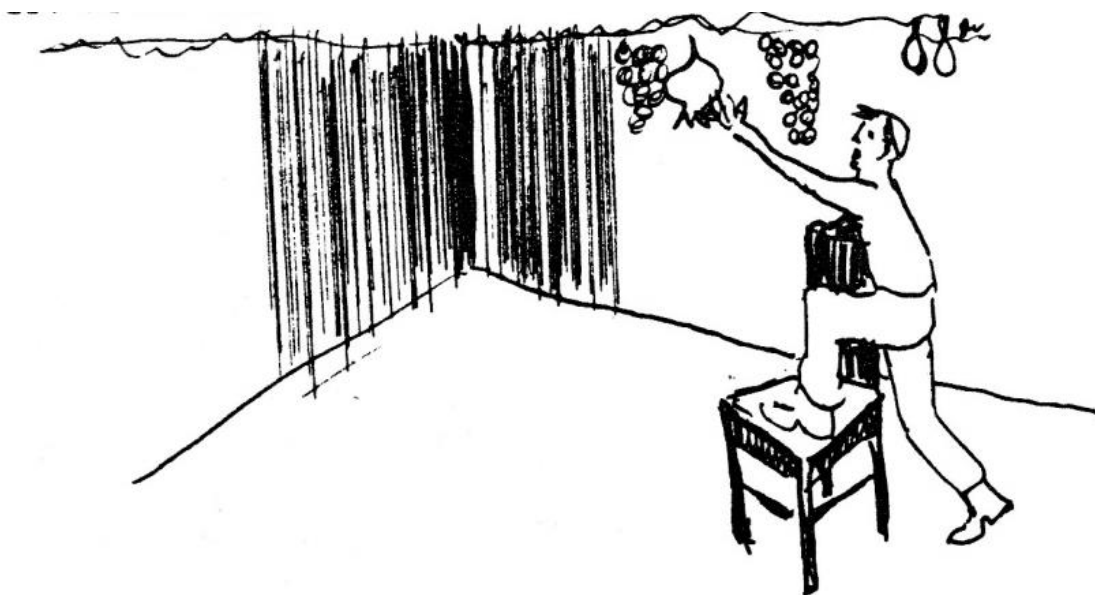
ה.

מצווה נאה לקשט את הסוכה ככל האפשר, ועל זה נאמר:
'זה אלי ואנווהו', ודרשו חכמים: התנאה לפניו במצוות,
עשה לפניו סוכה נאה, לולב נאה, שופר נאה וכו'.

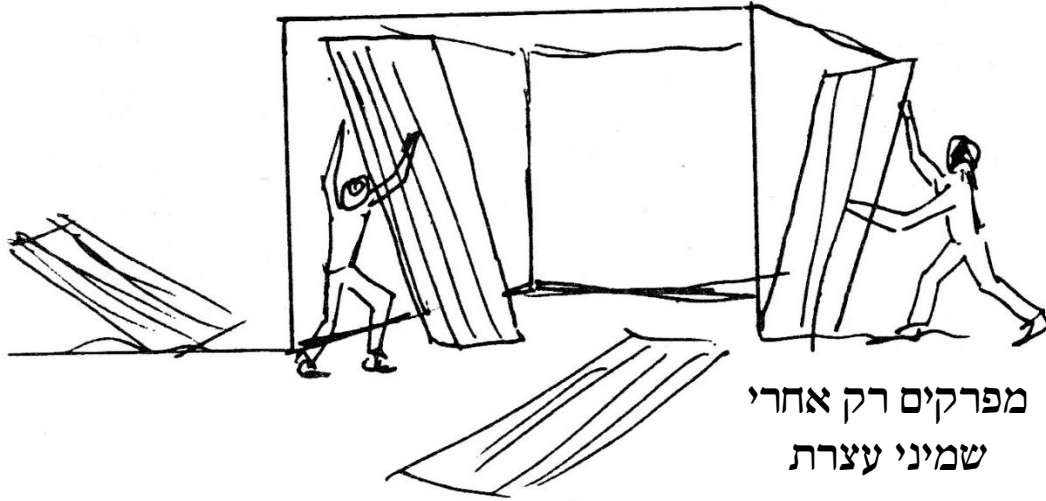
ו.

כל מה שתלוי בסוכה לשם קישוט הוא 'מוקצה' למשך כל
ימי החג. בשבת וביום טוב אסור אפילו לגעת בהם; בחול
המועד מותר לגעת, ואסור להשתמש בהם. כגון אכילת
הפירות אשר ניתלו בסוכה לשם קישוט.

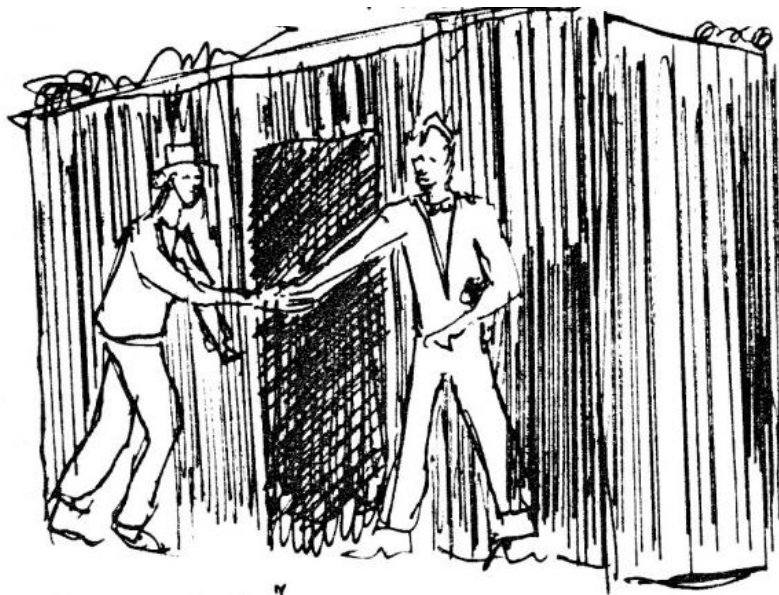

ז.

אין מפרקים את הסוכה בהושענה רבה, אלא רק אחר שמיני עצרת (שמחת תורה).

כשנפרדים מן הסוכה אחר החג אומרים: 'יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו כשם שקיימתי וישבתי בסוכה זו, כן אזכה לשנה הבאה לישב בסוכת עורו של לוויתן'.

ארבעת המינים

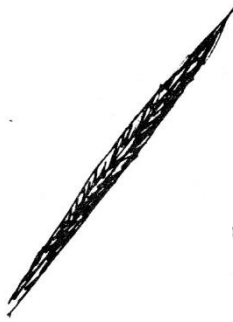
פרק ג'

א.

וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, פְּרֵי
עֵץ הָדָר – זֶה אֶתְרוּג. וַיִּקְרָא כַּגֹּמ

אֶתְרוּג

כַּפֹּת תְּמָרִים – זֶה לוּלַב.

לוּלַב

עֲנַף עֵץ עֵבֶת – זֶה הַדָּס,
עֲבוֹת לְשׁוֹן קְלוּעַ, מְשׁוּלֵשׁ

הַדָּסִים

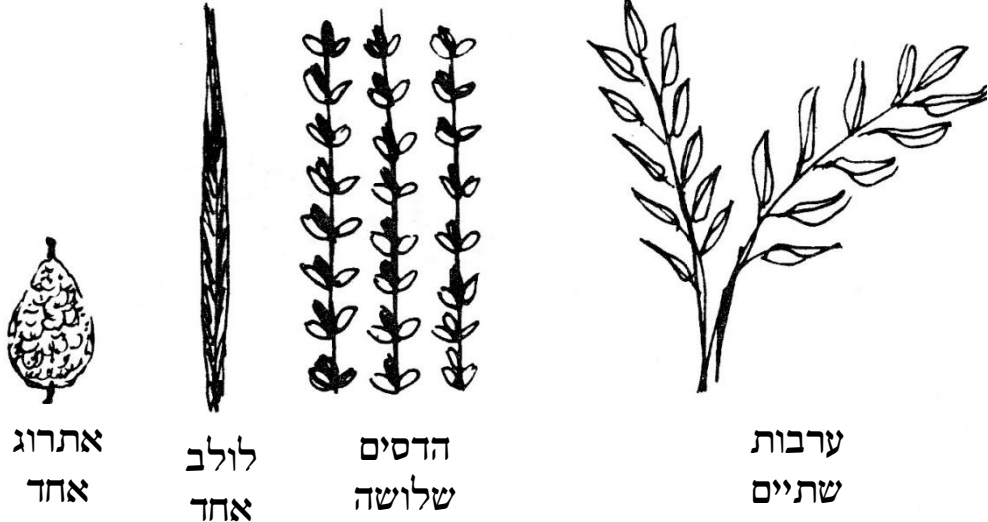
עֲרֵבֵי נָחַל – זֶה עֲרֵבָה

עֲרֵבֹת

ב.

- אתרוג - אחד
- לולב - אחד
- הדסים - שלושה
- ערבות - שתיים

ג.

לוקח את האתרוג ביד שמאל, ואת הלולב עם ההדסים ועם הערבות כשהם מהודקים עם הלולב, ביד ימין. ולמה קושרם ביחד? מפני שכך אמרה התורה: כפות תְּמָרִים, וְעֵנָף עֵץ עָבוֹת, וְעֵרְבֵי נָחַל - כולם מחוברים על ידי ו' החיבור.

מנהג ספרד

מנהג אשכנז

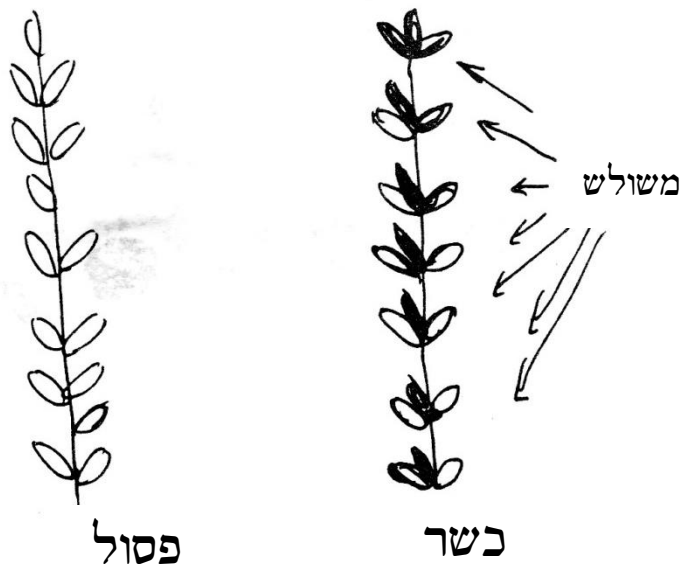
ד.

אתרוג מורכב (על לימון) פסול לפי רוב הפוסקים, לכן כל מי שיש בו ריח תורה, משתדל בכל כוחו לברך רק על אתרוג לא מורכב.

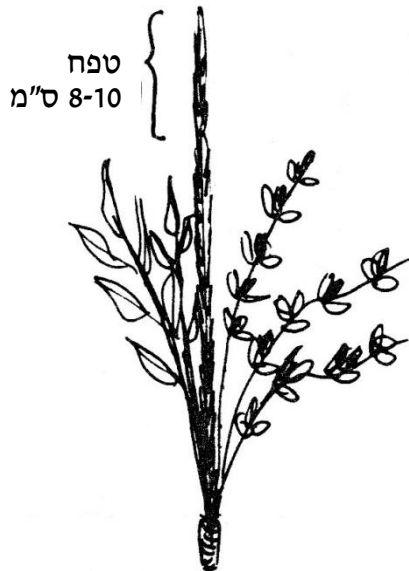
ה.

אין ההדס כשר אלא כשהוא משולש בעלים ברוב אורכו, ואם היה משולש ונשרו עליו, הוא נפסל. צריך מאוד להקפיד בזה כי רוב ענפי ההדס אינם משולשים.

1.

צריק לשים לב ששידרת הלולב תבלוט באורך טפח (8-10 ס"מ) מקצה הערבות וההדסים.

"פרי עץ הדר" - אלו ישראל. מה אתרוג זה יש בו טעם ויש בו ריח, כך ישראל יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים.

"כפות תמרים" אלו ישראל. מה התמרה הזו יש בו טעם ואין בו ריח כך הם ישראל, יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים.

"וענף עץ עבות" - אלו ישראל, מה הדס יש בו ריח ואין בו טעם, כך ישראל יש בהם בני אדם שיש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה.

"וערבי נחל" - אלו ישראל. מה ערבה זו אין בה טעם ואין בה ריח כך הם ישראל, יש בהם בני אדם שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים.

ומה הקב"ה עושה להם? לאבדם אי אפשר, אלא אמר הקדוש ברוך הוא: יוקשרו כולם אגודה אחת והם מכפרים אלו על אלו.

ויקרא רבה, ל

ז.

המברך על הלולב, יזהר להוריד מהיד את הטבעת וכל שכן שלא יטול את הלולב כשהוא לבוש כפפות, על מנת שלא תהיה חציצה בידו.

יוריד מהיד את הטבעת

ח.

אף על פי שגם נטילת לולב היא מצוות עשה שהזמן גרמא ונשים כרגיל פטורות ממנה, נהגו בכל תפוצות ישראל שהנשים מברכות על הלולב משום חיבוב מצווה.

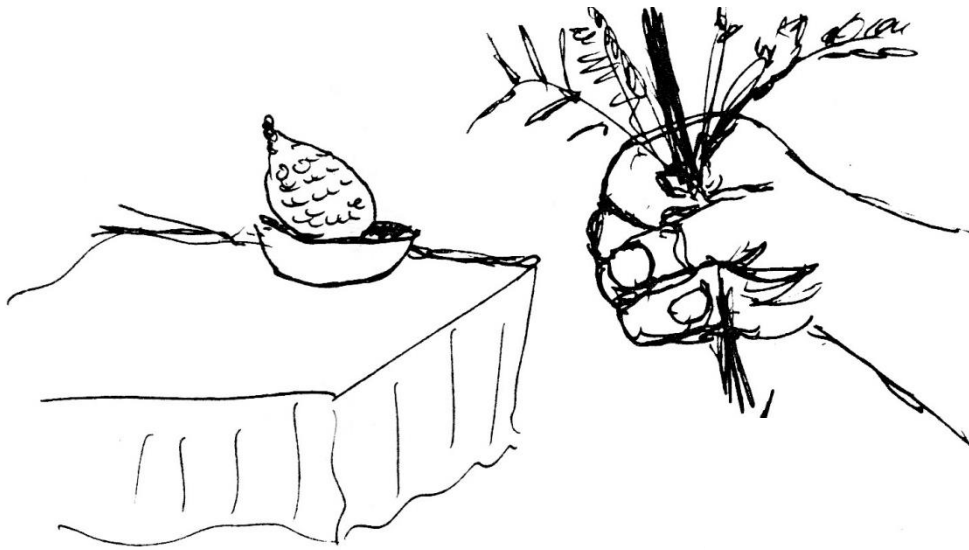

משום חיבוב מצווה

ט.

כיצד מברך?
נוטל את אגד הלולב ביד ימין ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת לֹלֵב:

וביום הראשון
מברך גם ברכת
שהחיינו: בְּרוּךְ
אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם
שֶׁהַחַיֵּינוּ וְקִיְּמָנוּ
וְהַגִּיעָנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה:

ומצמיד את
האתרוג ללולב

י.
ואחר כך נוטל את
האתרוג ביד
שמאל ומצמיד
את האתרוג
ללולב, ומנענע.

יא.
ואל יחזיק אותם כשיש רווח בין שתי ידיו.

יב.
וכן לא
יחזיק את
הכל ביד
אחת.

יג.

יש הנוהגים בתחילה לקחת את הלולב כתיקונו ואת האתרוג במהופך ולברך, ואחר הברכה מתקן את האתרוג והופכו בחזרה ומצמידו ללולב ומנענע.

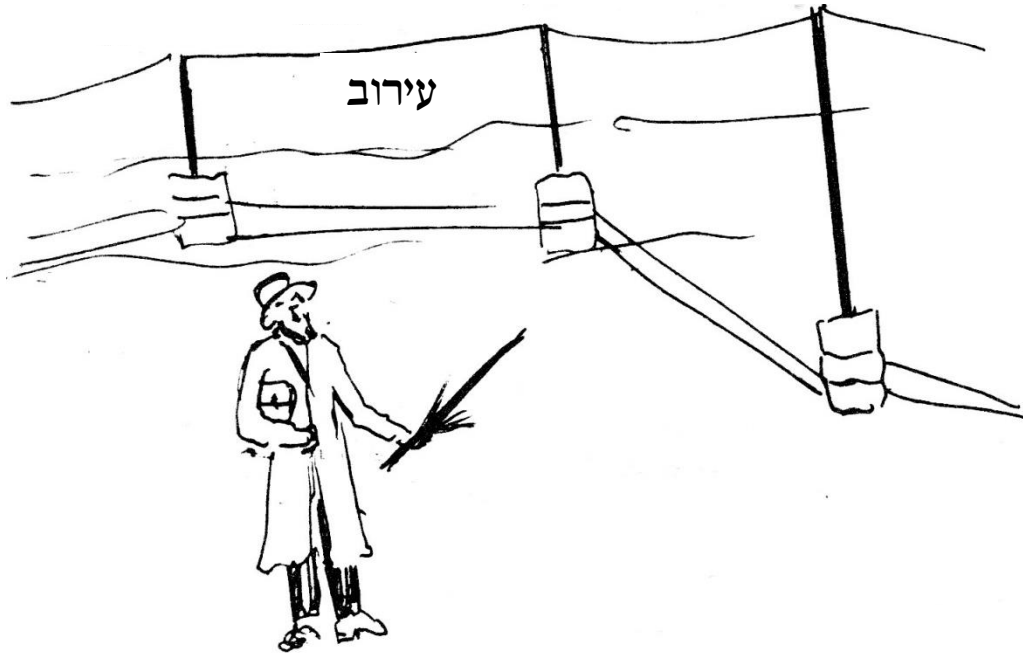
יד.

וכל זה למה? כדי שיברך 'עובר לעשייתה'. כלומר הברכה צריכה להיות לפני עשיית המצווה.

הברכה לפני המצווה

טו.

אין נוטלים לולב בשבת גזרה שמא יוציא מחוץ לעירוב.

טז.

על כן הלולב מוקצה בשבת ואסור לגעת בו, אבל האתרוג אינו מוקצה ומותר להריח בו בשבת.

יז.

השומרים על אגד הלולב במגבת רטובה, יזכרו שאסור ביום הראשון של החג, (יום טוב) להרטיב את המגבת במים.

אסור להרטיב
ביום טוב

א"ר לוי: מי שלוקח לולב גזול למה הדבר דומה? לליסטים שיושב בפרשת דרכים ומקפח לעוברים ושבים. פעם אחת עבר שם פקיד המלך לגבות מס של בני אותה מדינה, קם עליו הליסטים ושדדו ולקח ממנו כל אשר בידו. לימים נתפס אותו ליסטים והושם במאסר. שמע אותו פקיד והלך אליו ואמר לו: השב לי מה שגזלת ממני ואני אלמד עליך זכות לפני המלך. אמר לו: מכל מה שקיפחתיך אין לי כלום אלא שטיח זה שאני יושב עליו והוא שלך. לקח הפקיד את השטיח והלך. למחר הובא אותו ליסטים לפני המלך למשפט. שאל אותו המלך: יש לך אדם היודע ללמד עליך זכות? אמר לו: פקיד פלוני ילמד עלי זכות. שלח המלך לקרוא לו, אמר לו: יודע אתה זכות לאדם זה? אמר לו: יודע אני אותו מאז ששלחתי לגבות מיסי המדינה והוא קם עלי וקיפחני ולקח ממני כל מה שהיה שם, קראו עליו: אוי לו לזה שנעשה סנגורו קטגורו. כך אדם לוקח לולב כדי לזכות בו ואם היה גזול צווח לפני הקב"ה ואומר: גזול אני חמוס אני! ומלאכי השרת אומרים: אוי לזה שנעשה סנגורו קטגורו!

מתוך ויקרא רבה, ל, ו

יח.

בכל יום מימי החג מקיפים בבית הכנסת את התיבה (הבימה) פעם אחת ואומרים: 'הושע נא'. בשבת מקיפים ללא לולב. ביום הושענא רבה מרבים ב'הושענות' ומקיפים את התיבה שבע פעמים. אחר כך מניחים את הלולב, נוטלים ערבה ומתפללים ואחר כך חובטים בה על הארץ.

חובטים הערבה על הארץ

יט.

בשמחת תורה, שמיני עצרת נהגו כל ישראל לסיים את התורה בקריאה ולהתחיל לקרוא את התורה מחדש. עושיפ שמחה גדולה לשם סיום. מוציאים את כל ספרי התורה ומקיפים את התיבה (בימה) בליל החג ובחג בבוקר בריקודים בשירה ובזמרה. מקרוב נהגו בארץ ישראל לערוך הקפות שניות גם במוצאי החג כדי להתאחד עם כל היהודים בארצות הגולה העושים שמחת תורה ביום טוב שני של גלויות

בתפילת מוסף של שמיני עצרת מתחילים לומר:
מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.